

Finansklagenemnda Skade

Avgjørelse FinKN 2023-51

23.1.2023

Gjensidige Forsikring ASA

Retts hjelp

Twist mot borettslag om mangler og senere om erstatning for utgifter til utbedring – én eller flere tvister?

Sikrede var i twist mot borettslaget hvor hun bodde om diverse feil/mangler ved boligen som hun mente borettslaget var ansvarlig for. Selskapet innvilget rettshjelpdekning for tvisten. Det ble inngått forlik i saken i 2021, men det oppstod senere uenighet mellom partene om hvordan forliket skulle forstås. Sikrede søkte om ny rettshjelpdekning for denne uenigheten. Selskapet avslo og henviste til at den var å anse som en del av den opprinnelige tvisten. Sikrede bekostet etter hvert selv diverse utbedringsarbeider hun mente borettslaget var ansvarlig for. Hun fremmet på dette grunnlag et krav om erstatning mot borettslaget. Borettslaget tok ut forliksklage mot sikrede vedrørende hvordan forliket skulle forstås. Sikrede tok på sin side ut stevning mot borettslaget med krav om erstatning for utbedringsutgiftene. Borettslaget mente de to sakene var litispendente, men retten kom til at de ikke var det. Sikrede søkte om rettshjelpdekning for twist om erstatningskravet, hvilket selskap avslo under henvisning til at også dette måtte anses som en del av den opprinnelige tvisten. Nemnda kom, blant annet utfra alminnelige årsaksprinsipper, til at alle tre kravene mot borettslaget måtte anses som én og samme twist.

ANTATT ØKONOMISK OMFANG: forsikringssum kr 100 000

Saksfremstilling

Saken gjelder krav om dekning under rettshjelpforsikringen og spørsmålet om det dreier seg om én eller flere tvister.

Sikredes rettshjelpforsikring har følgende vilkår:

Spørsmål om det er en eller flere tvister avgjøres etter en helhetsvurdering. I vurderingen av om det er en twist vektlegges blant annet følgende;

- om kravene har samme årsak eller gjelder samme underliggende faktum
- om det er nær sammenheng mellom kravene
- om kravene gjelder samme gjenstand, kontrakt eller tap

En twist anses ikke for å være flere tvister selv om saken består av flere individuelle spørsmål som fremmes i flere saker.

Sikrede fikk i 2020 rettshjelpforsikring for twist med borettslaget om feil ved sikredes bolig.

Sikrede tok 12.5.21 ut stevning mot borettslaget. Partene inngikk 13.8.21 rettsforlik som bl.a. fastslo:

1.4 R v/ TS skal innen rimelig tid kontakte [sikrede] for å avtale gjennomføring av 1-års-befaring. Det vil samtidig med befaringen undersøkes årsak til at stuegulv har sunket, for deretter å vurdere hvilke tiltak som skal iverksettes. [borettslaget] bekoster utbedringer ved at gulvet avrettes.

1.5 Dersom det avdekkes manglende bæring jf punkt 1.4 over og punkt 4.0.1 i rapport fra A, utbedres bæringen av [sikrede] på faglig god måte. Styret forplikter seg til å avgi sitt samtykke til utbedring av bæringen jf borettslagets vedtekter.

Sikrede og borettslaget ble ikke enige om hvem som var ansvarlig for å bekoste avretting av gulv. Sikrede varslet borettslaget om at arbeidene måtte gjennomføres.

Sikrede søkte om ny rettshjelpdekning for tvist om forståelse av rettsforliket. Selskapet avslo 1.11.21 dekning fordi dette var en direkte videreføring av den tidligere tvisten og forsikringssummen for denne tvisten var brukt opp.

Sikrede bekostet arbeidene med avretting av gulv selv og fremmet 24.6.22 prosessvarsel med krav om tilbakebetaling fra borettslaget. Hun krevde også dekning for sine utgifter til takst og advokat, med henvisning til at borettslaget hadde bestridt rettsforliket og hva som skulle utføres. Kravet utgjorde totalt kr 480 185.

Borettslaget tok 4.7.22 ut forliksklage mot sikrede med påstand om at forliket måtte tolkes slik at den som var ansvarlig for manglende bæring skulle bekoste følgeskader som avretting av gulv.

Sikrede tok 17.8.22 ut stevning mot borettslaget med krav om tilbakebetaling for kostnader til arbeidet med avretting, samt takst og advokatkostnader.

I sitt tilsvaer 9.9.22 anførte borettslaget at saken som var anlagt for tingretten gjaldt det samme kravet som lå til behandling hos forliksrådet etter klagen 4.7.22.

I kjennelse 16.9.22 kom tingretten til at saken kunne fremmes:

Saken for ... forliksråd gjelder fastsettelsesdom for hvordan rettsforliket fra 2021 er å forstå for så vidt gjelder avretting av gulvet i leiligheten til [sikrede]. I saken er rettsforliket gjort til tvistegjenstand, og innholdet i forliket vil bli rettskraftig avgjort mellom partene.

I saken for ... tingrett har [sikrede] krevd fullbyrdelsesdom for krav om erstatning for utbedringskostnader hun har hatt for avretting av gulvet. Det er et kvalitativt ulikt krav fra kravet om fastsettelsesdom i forliksrådssaken. Selv om påstandsgrunnlaget i denne saken knytter seg til hvordan rettsforliket er å forstå, vil ikke retten med rettskrafts virkning ta stilling til innholdet. Retten vil derimot enten måtte ta stilling til rettsforliket prejudisielt, eller - dersom forliksrådssaken er rettskraftig avgjort, legge denne avgjørelsen til grunn. Rettsforliket er følgelig ikke tvistegjenstanden i saken for tingretten.

Retten føyer til at det heller ikke er en så nær sammenheng mellom tvistegjenstanden og det prejudisielle spørsmålet at det er tale om samme tvistegjenstand, ref. over.

Sikrede søkte om ny rettshjelpdekning for tvist om erstatningskravet mot borettslaget. Selskapet avslo dekning og anførte at saken var en fortsettelse av tidligere tvist hvor forsikringssummen var utbetalt.

Sikrede krever dekning under rettshjelpforsikringen for tvist om erstatningskravet mot borettslaget og bestrider at dette er samme tvist som sikrede fikk dekning for i 2021. Selskapets anførsel er i direkte motstrid med hva som er samme tvist etter tvisteloven. Tingretten har i kjennelse kommet til at forliksklagen for forliksrådet er en annen tvist enn stevningen av august 2022. Altså er dette to ulike tvister. Grunnlaget for at selskapet avviser dekning i saken, er stevningen datert mai 2021. Selskapet mener altså at stevningen i sak i 2021 er samme tvist som både sak for forliksrådet og stevningen av august 2022. Dette er umulig. Stevningen levert august 2022 knytter seg til borettslagets handlemåte vinter 2021/22. Kravet om erstatning knytter seg til borettslagets uaktsomhet, mens stevningen i mai 2021 gjaldt skader på bolig. Forliksklagen for forliksrådet gjelder forståelsen av rettsforlik inngått juni 2021. Dette kan ikke regnes som samme sak.

Vilkårene angir at det skal foretas en helhetsvurdering. Dette kan ikke forstås slik at selskapets vurdering er fristilt fra den rettslige og språklige betydningen av begrepet tvist. Det gir heller ikke selskapet adgang til å avslå krav om dekning utelukkende basert på at partene er de samme.

Sikrede krever dekning for sine saksomkostninger i forbindelse med klagen, totalt kr 35 709 for 9,75 timers bistand.

Selskapet avviser ansvar og anfører at sakene dreier seg om samme tvist. Tvisten gjelder mellom de samme parter og samme eiendom. Det nye forholdet er en tolkning av det tidligere rettsforliket i samme sak. Nemnda har flere ganger uttalt at der det er årsakssammenheng med en bakenforliggende tvist, er det naturlig å anse dette som ett og samme forsikringstilfelle, og dermed også én tvist. Selskapet viser for øvrig til FinKN 2013-185, 2012-099 og 2012-121.

Finansklagenemnda Skades begrunnelse

Spørsmålet er om det foreligger én eller flere tvister under rettshjelpforsikringen.

Sikredes rettshjelpforsikring har følgende vilkår om grensen mellom en og flere tvister:

Spørsmål om det er en eller flere tvister avgjøres etter en helhetsvurdering. I vurderingen av om det er en tvist vektlegges blant annet følgende;

-om kravene har samme årsak eller gjelder samme underliggende faktum

-om det er nær sammenheng mellom kravene

-om kravene gjelder samme gjenstand, kontrakt eller tap

En tvist anses ikke for å være flere tvister selv om saken består av flere individuelle spørsmål som fremmes i flere saker.

Sikrede anfører at begrepet tvist må forstås på samme måte som tvistebegrepet i tvisteloven. Nemnda er ikke enig i det. Begrepet "tvist" i tvisteloven er et prosessuelt begrep hvor grensen mellom én og flere tvister avgjøres av prosessuelle hensyn. Tvistebegrepet i rettshjelpforsikring har en helt annen funksjon; Tvisten er en betegnelse på forsikringstilfellet, som er det forholdet som utløser selskapets ansvar under forsikringsdekningen. Det følger for øvrig også klart av vilkårene at det ikke dreier seg om "flere tvister" selv om flere spørsmål fremmes i "flere saker", jf. nedenfor.

Grensen mellom én og flere tvister oppstår normalt i to situasjoner; hvor flere krav kan føres tilbake til samme bakenforliggende årsak og hvor det er årsakssammenheng mellom et innledende krav og senere krav. Nemnda mener den "helhetsvurderingen" som vilkårene legger opp til, og som for øvrig er i samsvar med tidligere nemndspraksis om dette spørsmålet, først og fremst gjelder situasjonen hvor flere krav kan føres tilbake til samme bakenforliggende årsak. Dersom det er årsakssammenheng mellom et inntruffet forsikringstilfelle og senere følgeskader, følger det av alminnelige forsikringsrettslige årsaksprinsipper og periodiseringsprinsipper at følgeskadene skal tilbakeføres til det forsikringstilfellet som utløste selskapets ansvar.

Vilkårene fastslår at "En tvist anses ikke for å være flere tvister selv om saken består av flere individuelle spørsmål som fremmes i flere saker". Det forhold at erstatningskravet mot borettslaget fremmes som selvstendig sak i retten er derfor ikke avgjørende for om det foreligger én eller flere tvister. Det er etter vilkårene heller ikke avgjørende at sakene dreier seg om tre forskjellige spørsmål.

For øvrig gjelder alle tre krav mot borettslaget samme "underliggende faktum" i form av mangler ved sikredes eiendom. Kravene "gjelder" dette underliggende faktum selv om kravene også omfatter andre forhold. Det første kravet gjelder manglene ved eiendommen direkte, det

andre kravet gjelder tolkning av forliket om ansvaret for manglene, og det tredje uaktsomhet fra borettslaget ved håndtering av forliket, som gjelder manglene. Det er altså "samme underliggende faktum" selv om dette underliggende faktum virker sammen med senere forhold. På samme måte gjelder kravene "samme årsak" i den forstand at manglene ved eiendommen er en nødvendig betingelse for alle kravene. Det er ingen forutsetning i vilkårene at manglene skal være en direkte årsak til saken.

Det er også "nær sammenheng mellom kravene" ved at manglene ved eiendommen var en nødvendig betingelse for forliket, som igjen var en nødvendig betingelse for erstatningskravet mot borettslaget. Ut fra alminnelige årsaksprinsipper vil en slik årsakssammenheng mellom kravene alene være tilstrekkelig til at det dreier seg om én tvist, jf. FinKN 2022-871 og 2020-879.

Ut fra dette må alle tre krav mot borettslaget regnes som én og samme tvist.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Skades konklusjon

Selskapet gis medhold.

Ved behandlingen deltok Trine-Lise Wilhelmsen (leder), Trine Vøien (selskapsrepresentant) og Hege Sundby (forbrukerrepresentant).